

ESTILS

WhatsApp i la vida social: manual d'instruccions

Quins usos es consideren respectuosos? Alguns experts veuen necessaris protocols socials per a la tecnologia

NEREIDA CARRILLO

Els objectes i les eines tecnològiques vénen sempre amb un manual d'instruccions tècnic, però mai amb un protocol social o cultural que aconselli sobre el seu ús. Tothom aprèn sobre la marxa. És el mètode assaig/error en versió 2.0. De vegades, els límits són clars, però també hi ha zones grises i normes difuses. ¿S'ha de contestar un correu electrònic de feina a les 12 de la nit? ¿S'han de penjar ecografies d'embarassades al Facebook? ¿Es pot estar *whatsappejant* tota l'estona mentre es pren una cervesa amb un amic o amb la parella? Experts en el camp de la comunicació digital expressen les seves opinions personals respecte a la qüestió.

"Hem renunciat al protocol cultural en relació amb els objectes tecnològics i el que estem fent és vincular la nostra vida a les capacitats i especificitats tècniques de l'aparell", lamenta Javier Velilla, soci de la consultoria de comunicació Comuniza. Velilla es queixa que, a vegades, fem algunes accions perquè són tecnològicament possibles –com respondre un correu de feina a mitjanit amb l'*smartphone*– sense tenir en compte si són recomanables.

El consultor estratègic de comunicació *online* Francesc Grau i el professor dels estudis d'arts i humanitats de la UOC Pau Alsina coincideixen a dir que les TIC fascinen i per això moltes vegades la gent és laxa amb els límits i usos. "Encara estem en l'etapa de descobriment", assegura Grau, i afegeix: "Estem narcotitzats per tota aquesta nova cultura". Alsina creu que, després d'una etapa de "concessió excessiva", s'està entrant ara en una altra

d'un "ús més assenyat i menys eufòric". Però encara queden llacunes i els experts en repassen algunes.

El mòbil durant la nit S'hauria de posar un límit als 'whatsapps' a hores intempestives

Algunes de les preguntes que la gent es planteja són si s'ha d'apagar el mòbil a la nit o s'ha d'estar sempre connectat. Javier Velilla és molt clar: "L'aparell es connecta 24 hores 7 dies a la setmana, però jo no". Afegeix que si no separem el que pot fer el telèfon intel·ligent del que resulta prudent i aconsellable, "acabem comportant-nos tots com si fóssim màquines".

Per la seva banda, Francesc Grau explica que sempre apaga l'*smartphone* a la nit: "Si desconnectes per dormir, has de desconnectar de tot". I confessa que mai ha automatitzat la publicació de tuits a les xarxes socials mentre està dormint.

El Gran Germà Facebook La intimitat no desapareix, però sí que es reconfigura

La xarxa de Mark Zuckerberg ha estat un aparador d'imatges de nadons, fotos en banyador a la platja o instantànies de les borratxeres més sonades. ¿La gent sent la necessitat d'exhibir-ho tot? ¿Està desapareixent la intimitat? El professor Pau Alsina és categòric: nega que la intimitat desaparegui i creu que "es reconfigura". Alsina recorda que "l'espectacularització de la intimitat i el trencament de les barreres respecte al que és públic i privat" no neixen amb Facebook, sinó que ja es podien veure en les revistes del cor i programes com *Gran Hermano*. Internet i les xarxes socials, opina, només "acceleren" els processos de banalització de la intimitat que ja estaven en marxa.

“Déu ha escoltat la pregària de tots aquells que li demanàvem una guspira de seny col·lectiu en aquesta hora suprema de l'inici de la nostra expiació. Ahir a primeres hores de la tarda, sense més víctimes, es lliurà Barcelona. Tant de bo que la fi de la guerra i el retorn del nostre fill i de tots els fills a casa siguin ben aviat!”

Josep M. López-Picó

Alsina explica que, malgrat aquesta tendència d'exhibir, hi ha moments de la intimitat que se segueixen conservant. I també hi ha persones que han obert a les xarxes alguns episodis de la vida quotidiana i, després de veure les repercussions que han tingut, han decidit no tornar-ho a fer. Així, per Alsina, els límits del que es considera íntim i no "es van movent en totes dues direccions: endavant i enrere". I cadascú hi posa els seus.

Fer 'phubbing' La pràctica d'ignorar algú per culpa del mòbil

En alguns bars i restaurants ja pen-gen cartells amb to humorístic que insten els seus clients a apagar el mòbil i gaudir d'un oci sense interrupcions. La pràctica d'ignorar algú que es té al davant pel fet d'estar tota l'estona pendent del mòbil s'anomena *phubbing*, un mot format per les paraules *phone* (telèfon) i *snubbing* (ignorar). Algunes persones són especialment sensibles. ¿S'ha d'apagar sempre el telèfon quan ens acompanya algú? ¿Estem prioritant les màquines a les persones?

Francesc Grau introdueix una puntualització: "El que tenim al

WhatsApp, a la trucada o al mail és una persona més en aquell espai-temps. Li hem de donar la mateixa importància que a la persona que tenim present. Tot i que, si hi ha col·lisió, jo, particularment, intento donar prioritat a la persona que tinc present”. Per aquest consultor, si dines amb una única persona, millor fer-li cas; en canvi, si sou un grup, es permeten més concessions per mirar la màquina. Si hi ha un tema prioritari i urgent de feina, Grau troba lògic dinar amb el mòbil. En

Privacitat
Les xarxes
socials poden
accelerar la
banalització
de la intimitat

canvi, opina, si “tot és una bassa d’oli, pots apagar el telèfon mòbil”.

Tot ahora, aquí i ara
La multitasca pot portar
la dispersió i fragmentació

¿S’han d’atendre tots els correus i els missatges ara i aquí? Internet i les xarxes socials han insuflat la simultaneïtat i la multitasca. I, en molts casos, també l’angoixa per haver de fer-ho tot i haver-ho de fer ja. Francesc Grau puntualitza que la majoria d’eines són asíncrones, és

a dir, no simultànies i, per tant, la necessitat de contestar al moment està mal entesa. “No deixa de ser la petició d’una persona que ho fa a través d’un mitjà asíncron. Si no vol que sigui asíncron, millor que faci una trucada. Si em fa un *whatsapp* és perquè això pot esperar i li contestaré quan el vegi”, conclou Grau.

Velilla fa una crida per preservar la manera de fer que ha imperat fins ara: una cosa rere l’altra: “El temps seqüencial amb el mòbil es trenca. I agafem una dinàmica de màquina que no és humana”. Velilla afegeix que les persones tenen “dinàmiques seqüencials i altres de simultànies”, però creu que el mòbil està fent oblidar les primeres. Alsina subratlla el costat fosc i el cost de fer-ho tot alhora: “La multitasca no és tan eficient com pensàvem. Ens porta cap a una mena de tensió fragmentada, dispersa i potser no tan profunda”. Creu que per a algunes tasques l’atenció ha de ser total.

Mòbil i vida laboral

Els ‘smartphones’ poden arribar a ser intrusius fora de la feina

El telèfon intel·ligent ens permet treballar a tot arreu i en tot mo-

ment. Alsina reconeix que aquests aparells impliquen “un intrusisme als diferents temps que tradicionalment estaven exclusivament assignats a la feina, a la família, als fills”. ¿Com gestionem aquesta invasió, doncs? Velilla assegura que per a ell el mòbil no és una eina de treball i té per norma general no donar-lo als clients. Grau, per contra, creu que es pot fer servir com a eina de feina sense abusar-ne. “No és pecat contestar correus des del sofà de casa –afirma Grau–. No passa res si ho fem, però si ho fem cada dia de la nostra vida i apartem la gent de la nostra família, potser no estarem actuant correctament. Si li donem la prioritat que mereix, crec que és molt bo contestar correus des del sofà de casa. I més quan estem reclamant el teletreball”.

Alsina, per la seva banda, assenyala que les màquines sempre han incidit en la intimitat de les persones i que la dialèctica sobre si les tecnologies són positives o negatives és molt antiga. Aquest professor creu que la societat està “aprenent de les ferides” d’un mal ús de les xarxes socials i dels telèfons intel·ligents.

Per Grau, “les noves tecnologies no han canviat cap norma, simplement han canviat el codi”. I apel·la a aplicar sempre el sentit comú també en la tecnologia: “¿El que dic en aquest tuit ho diria a la plaça de Catalunya sobre una taula? No, doncs tampoc ho diré a Twitter. És tan fàcil com traslladar aquella situació a un escenari clàssic”.

La premissa general és clara: cal aplicar el sentit comú. Però també corre la dita que el sentit comú és el menys comú de tots els sentits. De moment, sembla que l’aprenentatge dels protocols socials per a les xarxes socials i els *smartphones* comença a ser necessari. —